Lieta Nr. C771009725
Lietas arhīva Nr.C-02608-26/88
ECLI:LV:RPT:2026:0423.C771009725.4.S

Rīgas pilsētas tiesa

SPRIEDUMS

Latvijas Republikas vārdā

Rīgā 2026. gada 23. aprīlī

Tiesa šādā sastāvā: tiesnese Agnese Sviķe,

rakstveida procesā izskatīja civillietu SIA “Current Auto” prasībā pret /Persona A/ vienkāršotajā procedūrā par naudas piedziņu.

Aprakstošā daļa

[1] Rīgas pilsētas tiesā 2025. gada 31. janvārī saņemts prasītāja SIA “Current Auto” prasības pieteikums vienkāršotajā procedūrā pret atbildētāju /Persona A/ par naudas piedziņu.

[1.1] Prasītājs lūdz tiesu piedzīt no atbildētāja galveno parādu 2`903,35 EUR, līgumsodu 1`850,47 EUR, kopā 4`753,82 EUR, visus tiesāšanās izdevumus un noteikt prasītājam tiesības līdz sprieduma izpildei saņemt no atbildētāja likumiskos 6 % gadā no nesamaksātās parāda summas.

[1.2] Prasības pieteikumā norādīts, ka galveno parādu veido:

- nomas maksas parāds 395,20 EUR par laiku no 2023. gada 20. decembra līdz 2024. gada 7. februārim;

- parāds par evakuatora un novērtēšanas izdevumiem 95,50 EUR;

- transportlīdzekļa atlikušās vērtības parāds 1`989,58 EUR;

- komisijas maksas parāds 423,07 EUR par laiku no 2023. gada 3. maija līdz 2029. gada 3. februārim.

[1.3] Par saistību neizpildi prasītājs aprēķinājis līgumsodu:

1) līgumsodu par līgumā noteikto maksājumu kavējumu 22,34 EUR par laiku no 2024. gada 21. janvāra līdz 2024. gada 7. februārim 0,005 x 253,76 = 1,27 EUR dienā x 18 =22,86 EUR, ko samazinājis un lūdz piedzīt 22,34 EUR;

2) līgumsodu par līguma pārtraukšanu pirms minimālā nomas termiņa 1`828,13 EUR par laiku no 2024. gada 20. februāra līdz 2024. gada 30. septembrim saskaņā ar līguma vispārīgo noteikumu 9.4. punktu.

[1.4] Prasības pieteikumā norādīts, ka starp pusēm 2023. gada 20. martā tika noslēgts transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums Nr. NLJ200323/18681 atbilstoši kuram prasītājs nodeva atbildētājam lietošanā (nomā) transportlīdzekli /Transportlīdzeklis A/, 2008. izlaiduma gads, reģistrācijas Nr. /Transportlīdzeklis B/ uz 72 mēnešu nomas termiņu. Līgumā noteikts, ka minimālais nomas termiņš ir 18 mēneši.

Saskaņā ar līguma noteikumiem nomas maksājums (nomas maksa + nomas noformēšanas komisija) tika noteikta 253,76 EUR mēnesī, t.sk., pievienotās vērtības nodoklis, un maksājumi jāveic atbilstoši pievienotajam maksājuma grafikam. 2023. gada 20. martā transportlīdzeklis tika nodots atbildētāja faktiskajā valdījumā, labā tehniskā un vizuālā stāvoklī, nekādi defekti un bojājumi netika konstatēti.

Pamatojoties uz atbildētāja pieļautu maksājumu veikšanas kavējumu, prasītājs, izlietojis līgumā noteiktās tiesības, un 2024. gada 12. februārī sagatavojis un nosūtījis atbildētājam uz elektroniskā pasta adresi paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos no līguma ar 2024. gada 7. februāri.

Līguma Speciālo noteikumu 4.2. punktā noteikta nomas noformēšanas komisijas apmērs 483,52 EUR. Līguma darbības laikā samaksāti 60,45 EUR un parāds ir 423,07 EUR.

Atbildētājs nav varējis nogādāt transportlīdzekli prasītājam, tādēļ prasītāja pārstāvis 2024. gada 7. februārī ieradies pakaļ transportlīdzeklim ar evakuatoru, par ko radušās izmaksas 60,50 EUR un vērtēšanas izmaksas 35,00 EUR. Prasības pieteikumā norādīts, ka transportlīdzeklim bija nepieciešama padziļināta pārbaude, lai noskaidrotu visus defektus. Diagnostikā konstatēts, ka ir tādi defekti, kādēļ to atjaunot nav ekonomiski izdevīgi. Ar vērtējumu noteikta tirgus vērtība 2`400,00 EUR. Līguma pamatnoteikumu 2. punktā noteikta vērtība 4`900,00 EUR, bet saskaņā ar prasītāja grāmatvedības datiem, vērtības noteikšanas dienā tā bija 4`389,58 EUR. 2024. gada 5. marta paziņojumā par saistību atlikumu norādīts, ka no atbildētāja piedzenama transportlīdzekļa vērtība 1`989,58 EUR.

Saskaņā ar Līguma Vispārīgo noteikumu 8.3. punktu prasītāj tiesīgs piemērot līgumsodu 0,5 % apmērā no kavētās summas par katru kavēt dienu.

Līgums paredz līgumsodu par līguma pirmstermiņa izbeigšanu un primārais mērķis ir nodrošināties pret zaudējumiem, kas tiek radīti līguma pirmstermiņa izbeigšanas gadījumā, piem., administratīvie izdevumi. Maksājumu administrēšana, transportlīdzekļa pārņemšana, apskate, remontdarbu veikšana, GPS iekārtas uzstādīšana un citi izdevumi.

Prasītājs prasību pamatojis ar Civillikuma 1587., 1589., 1716., 1759., 1765., 2112., 2113., 2119., 2141., 2150. un 2152. pantu.

[2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma $250.^{21}$ pantu 2025. gada 5. februārī atbildētājam uz oficiālo e-adresi, tika nosūtīts prasības pieteikums, paskaidrojuma veidlapa, kā arī paziņojums, kurā noteikts termiņš rakstveida paskaidrojumu sniegšanai 30 dienas no prasības pieteikuma nosūtīšanas dienas un ietverts izraksts no Civilprocesa likuma 74. panta un $250.^{22}$ panta par pušu civilprocesuālajām tiesībām.

Līdz sprieduma taisīšanai lietā atbildētājs rakstveida paskaidrojumus par celto prasību vai iebildumus saskaņā ar Civilprocesa likuma $250.^{23}$ pantu nav sniedzis, nav arī lūdzis iztiesāt lietu tiesas sēdē. Saskaņā ar Civilprocesa likuma $250.^{21}$ panta otro daļu, paskaidrojuma neiesniegšana nav šķērslis sprieduma taisīšanai lietā.

[3] Atbilstoši Civilprocesa likuma $250.^{25}$ panta pirmajai daļai, par lietas izskatīšanu rakstveida procesā 2026. gada 23. aprīlī un tiesas sprieduma pieejamību lietas dalībnieki ir informēti, nosūtot 2026. gada 27. februārī paziņojumu atbildētājam uz oficiālo e-adresi un prasītājam uz norādīto e-pasta adresi saziņai ar tiesu.

Tādējādi par lietas izskatīšanu rakstveida procesā lietas dalībniekiem ir paziņots Civilprocesa likuma 56. pantā noteiktajā kārtībā.

Civilprocesa likuma 250.[25] panta 2.[1] daļa noteic, ka tiesa arī pēc savas iniciatīvas šā panta 2.[3] daļā noteiktajā kārtībā var sastādīt spriedumu atbilstoši šā likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam.

Motīvu daļa

[4] Pārbaudījusi un izvērtējusi prasības pieteikumā norādītos apstākļus un lietā esošos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasība ir apmierināma daļēji.

[4.1] No lietas materiāliem pievienotajiem dokumentiem redzams, ka 2023. gada 20. martā starp prasītāju kā iznomātāju un atbildētāju kā nomnieku noslēgts transportlīdzekļa ilgtermiņa nomas līgums Nr. NLJ200323/18681 par transportlīdzekļa /Transportlīdzeklis C/, 2008. izlaiduma gads, reģistrācijas Nr. /Transportlīdzeklis B/, nomu uz 72 mēnešiem. Līgumā noteikts, ka minimālais nomas termiņš ir 18 mēneši.

Transportlīdzekļa nomas maksa noteikta 204,17 EUR mēnesī + PVN 21 %, kā arī papildus nomas noformēšanas komisijas maksu atbilstoši maksājumu grafikam.

2023. gada 20. martā puses parakstīja pieņemšanas aktu, ar kuru atbildētāja pieņēma transportlīdzekli no prasītāja.

2024. gada 7. februārī sastādīts Nodošanas-pieņemšanas akts par transportlīdzekļa pārņemšanu prasītāja valdījumā.

Prasītājs 2024. gada 12. februārī sagatavojis un nosūtījis atbildētājam paziņojumu par vienpusēju atkāpšanos no ilgtermiņa nomas līguma. Paziņojumā norādīts, ka klients izteica vēlmi vienpusējā kārtā atkāpties no ilgtermiņa nomas, līgums tika lauzts ar 2024. gada 7. februāri un transportlīdzeklis /Transportlīdzeklis C/, 2008. izlaiduma gads, reģistrācijas Nr. /Transportlīdzeklis B/, 2024. gada 7. februārī tika nogādāts ar evakuatoru uz Latgales (iepriekš – /Adrese B/.

[4.2] Saskaņā ar Civillikuma 2112. pantu noma vai īre ir līgums, ar ko viena puse piešķir vai apsola otrai par zināmu nomas vai īres maksu kādas lietas lietošanu. Civillikuma 2115. pants noteic, ka lietas iznomātājam vai izīrētājam nav jābūt tās īpašniekam; turpretim iznomāt vai izīrēt var katrs, kam pieder lietošanas tiesība. Civillikuma 2120. pantā noteikts, ka nomas vai īres maksai jābūt patiesai atlīdzībai par lietas lietošanu, un tādēļ to nevar noteikt tikai izskata pēc.

Saskaņā ar Civillikuma 1587. pantu tiesīgi noslēgts līgums uzliek līdzējam pienākumu izpildīt apsolīto, un ne darījuma sevišķais smagums, ne arī vēlāk radušās izpildīšanas grūtības nedod vienai pusei tiesību atkāpties no līguma, kaut arī atlīdzinot otrai zaudējumus. Civillikuma 1589. pants noteic, ka vienpusēja atkāpšanās no līguma ir pielaižama tikai tad, kad tā pamatota ar paša līguma raksturu, vai kad to zināmos apstākļos atļauj likums, vai arī kad tāda tiesība bijusi noteikti pielīgta.

Līdz ar to, tiesa atzīst, ka starp pusēm pastāvēja nomas tiesiskās attiecības un laika periodā no 2023. gada 20. marta līdz 2024. gada 7. februārim prasītājs bija nodevis ilgtermiņa nomā atbildētājai lietotu transportlīdzekli.

[5] No Nomas līguma vispārīgie noteikumu 1. punkta - Definīcijas - izriet, ka nomas noformēšanas komisija ir speciālo noteikumu 4.2. punktā norādītā komisija, ko nomnieks maksā iznomātājam par pieteikuma izskatīšanu un līguma sagatavošanu.

Saimnieciskās darbības ietvaros pakalpojuma sniegšana par atlīdzību ir apliekama ar pievienotās vērtības nodokli, pamatojoties uz Pievienotās vērtības nodokļa likuma 5. panta pirmās daļas 2. punktu.

Prasītājs ir sniedzis maksas pakalpojumu, izskatot pieteikumu un sagatavojot nomas līgumu, ko parakstījušas abas puses, un nomas noformēšanas komisijas maksas apmērs norādīts pušu noslēgtajā nomas līguma speciālo noteikumu 4.2 punktā 399,60 EUR+ PVN 21 %, kas kopā ir 483,52 EUR.

Atbilstoši nomas līguma vispārīgo noteikumu 5.1. punktā noteiktajam nomas noformēšanas maksa tika sadalīta proporcionāli nomas līguma termiņa 72 mēnešu skaitam un iekļauta ikmēneša nomas maksājumā.

Atbildētājs nomas noformēšanas komisijas maksu ir veicis 60,45 EUR apmērā. Līdz ar to nomas līguma pirmstermiņa izbeigšanas nesamaksātā nomas noformēšanas komisijas maksa ir 423,06 EUR, kas piedzenama no atbildētāja par labu prasītājam.

[6] No prasītāja aprēķina secināms, ka atbildētājs ir kavējis noma maksas maksājumus par laiku no 2023. gada 20. decembra līdz 2024. gada 7. februārim automašīnas atgriešanai. Par norādīto periodu prasītājs ir aprēķinājis nomas maksas parādu 395,20 EUR.

Pārbaudījusi aprēķinu pamatotību, tiesa atzīst, ka prasītājs pamatoti aprēķinājis nomas maksas parādu par laiku no 2023. gada 20. decembra līdz 2024. gada 7. februārim. Līdz ar to no atbildētāja par labu prasītājam piedzenams automašīnas nomas maksas parāds 395,20 EUR apmērā.

[7] Prasītājs lūdz piedzīt no atbildētāja transportlīdzekļa atlikušo vērtību 1`989,58 EUR un izdevumus par transportlīdzekļa vērtēšanu 35,00 EUR,

Saskaņā ar Civillikuma 2150. pantu nomas un īres priekšmets nomniekam un īrniekam jālieto kārtīgi un saimniecīgi.

Civillikuma 2152. pants noteic, ka pēc nomas vai īres izbeigšanās nomniekam vai īrniekam jāatdod atpakaļ iznomātā vai izīrētā lieta ar visiem tās piederumiem, cik iespējams labā stāvoklī.

Saskaņā ar Civillikuma 2128. pantu abām pusēm jāpiegriež no līguma izrietošām saistībām visa tā rūpība, kādu pēc taisnības var no viņām prasīt, it sevišķi glabāšanas ziņā. Tādēļ puses atbild vienai otrai par katru zaudējumu, kas noticis viņu ļaunprātības vai neuzmanības dēļ, un tikai nejauši zaudējumi nevienam nav jāatlīdzina.

Nomas līguma vispārīgo noteikumu 9.7. punkts noteic, ka nomniekam ir pienākums atgriezt transportlīdzekli iznomātājam ne sliktākā tehniskā stāvoklī, kādā transportlīdzeklis bija pirms tā nodošanas iznomātājam, izņemot dabisko nolietojumu.

Vispārīgo noteikumu 9.11. punkts noteic – ja iznomātājam rodas pamatotas aizdomas, ka Transportlīdzeklim var būt tādi trūkumi un defekti, kurus nav iespējams atklāt bez specializētas padziļinātas apskates, iznomātājs transportlīdzekli nosūta pie iznomātāja izvēlēta pakalpojuma sniedzēja, transportlīdzekļa specializētas apskates veikšanai. Ja izrādās, ka transportlīdzeklis atbilst visiem līguma noteikumiem (tai skaitā, bet neaprobežojoties ar tiem, kas attiecas uz tehnisko stāvokli un transportlīdzekļa vērtību), izdevumus, kas saistīti ar šajā punktā paredzēto transportlīdzekļa pārbaudi sedz iznomātājs. Pretējā gadījumā visus izdevumus sedz Nomnieks.

Savukārt nomas līguma vispārīgo noteikumu 8.1. punktā noteikts, ka transportlīdzekļa bojāejas vai bojājumu gadījumā neatkarīgi no tā, vai nomnieks ir vainojams par radušos bojāeju vai bojājumiem, nomnieks sedz iznomātājam visus tā rezultātā radušos zaudējumus un izdevumus (ieskaitot, bet ne tikai izdevumus par transportlīdzekļa aizvietošanu, remonta darbus, kompensāciju par vērtības zudumu, nomas maksu par atlikušo minimālo nomas termiņu u.c.). Puses vienojas, kas, aprēķinot izdevumus par Transportlīdzekļa aizvietošanu, tiek pieņemts, ka zaudējumu apmērs atbilst līguma pielikuma Nr. 1 Pamatnoteikumu 2. punktā norādītajai transportlīdzekļa vērtībai, atskaitot iznomātāja saņemto apdrošināšanas atlīdzību (ja tāda tiek izmaksāta).

Tiesa konstatē, ka atbilstoši nomas līgumam prasītājs iznomājis atbildētājam 2008.gada izlaiduma transportlīdzekli ilgtermiņa nomai uz 72 mēnešiem jeb 6 gadiem.

Kā redzams no nomas līguma pielikuma Nr. 1, transportlīdzekļa vērtība uz līguma noslēgšanas brīdi 2023. gada 20. martā bija 4`900,00 EUR, bet saskaņā ar prasītāja grāmatvedības datiem, vērtības noteikšanas dienā tā bija 4`389,58 EUR.

2024. gada 7. februāra transportlīdzekļa pieņemšanas aktā norādīts, ka nepieciešama tehniskā stāvokļa diagnostika servisā, puses saprot un apzinās, ka pilnīga defektu uzskaite un atklāšana var tikt veikta tikai ar padziļinātu izpēti un speciālām, inženiertehniskām izpētes metodēm. Piezīmēs – sīki vizuāli defekti.

Prasītājs pasūtījis transportlīdzekļa novērtējumu, sastādīts transportlīdzekļa novērtēšanas akts Nr. KI9549, kurā norādīts, ka transportlīdzekļa tirgus vērtība ir 2`400,00 EUR. Vienlaikus novērtēšanas aktā vispārīgi norādīts, ka konstatēti krāsojuma defekti, mehāniski defekti un pastiprināta dzinēja dūmošana. Aktā nav detalizēti norādīti konstatētie bojājumi un to izmaksas vai novērtējums, kas samazinājuši transportlīdzekļa vērtību desmit mēnešu laikā līdz 2`400,00 EUR.

No transportlīdzekļa novērtēšanas akta Nr. KI9549 secināms, ka tas sastādīts tikai tirgus vērtības noteikšanai un apsekošanas brīdī novērtēts transportlīdzekļa tehniskais stāvoklis un vizuālie defekti. Vērtējot pieņemts, ka nav īpašu apstākļu, kas pazemina transportlīdzekļa vērtību un varētu tikt atklāti ar speciālām tehniskās izpētes metodēm.

Novērtēšanas aktā nav norādīts kāda ir detaļu atjaunošanas vērtība vai paredzamais remonta darbu izcenojums, kā dēļ ir samazinājusies transportlīdzekļa vērtība. Konstatētie defekti ir aprakstīti ar vispārīgiem izteicieniem un nav salīdzināts ar transportlīdzekļa sākotnējo stāvokli un remonta izmaksām. Nav pamata secināt, ka transportlīdzeklim konstatētie defekti būtu tādi, kuru dēļ transportlīdzekli nav lietderīgi remontēt.

Tiesa secina, ka minēto apsvērumu dēļ transportlīdzekļa novērtēšanas aktu nav iespējams atzīt par pamatotu ekonomisko aprēķinu un nav iespējams izdarīt secinājumu par iespējamo defektu būtību, līdz ar ko nav konstatējams transportlīdzekļa vērtības samazinājums, tas ir, nav pierādīts zaudējumu apmērs.

Lai gan līguma vispārīgo noteikumu 9.7. punkts noteic atbildētāja pienākumu atgriezt transportlīdzekli prasītājam ne sliktākā tehniskā stāvoklī par to, kādā tas bijis pirms nodošanas atbildētājam, izņemot dabisko nolietojumu, tomēr tas nenozīmē, ka atbildētājs būtu arī apņēmies atdot transportlīdzekli atpakaļ prasītājam tādā vērtībā, par kādu prasītāja to novērtējis un atbildētājs piekritis uz līguma noslēgšanas brīdi.

Transportlīdzekļa vērtēšanas mērķis bijis noteikt prasībā norādītās automašīnas tirgus vērtību, pamatojoties uz tirgus analīzi, transportlīdzekļa likviditāti uz novērtēšanas brīdi un reālo tirgus situāciju. Transportlīdzekļa novērtēšanas aktā slēdziena daļā par auto tirgus vērtību ir norāde, ka tā noteikta ņemot vērā apskates laikā konstatētos defektus, kā arī iegūstot informāciju (nav pieminēts kādu) no paša prasītāja.

Novērtēšanas aktam pievienotas arī transportlīdzekļa fotogrāfijas, tomēr lietā nav pierādījumu, ka fotogrāfijās redzamie bojājumi ir radušies laikā, kad transportlīdzeklis atradās atbildētāja lietošanā.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 97. panta pirmajai daļai tiesa novērtē pierādījumus pēc savas iekšējās pārliecības, kas pamatota ar vispusīgi, pilnīgi un objektīvi pārbaudītiem pierādījumiem, vadoties no tiesiskās apziņas, kas balstīta uz loģikas likumiem, zinātnes atziņām un dzīvē gūtiem novērojumiem.

Izvērtējusi prasītāja iesniegtos pierādījumus, tiesa atzīst, ka prasītājs nav pierādījis transportlīdzekļa atlikušās vērtības parādu, kā arī nav pierādījis, ka atbildētājam līgumā būtu noteikts pienākums šādu atlikušās vērtības parādu apmaksāt.

Tiesa secina, ka transportlīdzekļa atlikušās vērtības parāds nav aprēķināts cēloņsakarībā ar konstatētiem transportlīdzekļa bojājumiem. Minēto apsvērumu dēļ tiesa atzīst, ka transportlīdzekļa atlikušās vērtības parāda esamība 1`989,58 EUR nav pierādīta. Līdz ar to prasība šajā daļā ir noraidāma.

[7.1] Saistībā ar prasījumu par transportlīdzekļa atlikušās vērtības parāda piedziņu prasītājs pasūtījis transportlīdzekļa novērtējumu, par ko prasītājam radušās izmaksas 35,00 EUR. Iepazīstoties ar nomas līguma noteikumiem, tiesa nekonstatē nomas līgumā paredzētu atbildētāja pienākumu samaksāt par transportlīdzekļa novērtēšanu, kurā noteikta transportlīdzekļa tirgus vērtība. Līgums neparedz transportlīdzekļa pārdošanas gadījumus.

Ņemot vērā, ka tiesa noraidījusi prasību daļā par transportlīdzekļa atlikušās vērtības parāda 1`989,58 EUR piedziņu, nav piedzenami izdevumi par transportlīdzekļa vērtēšanu 35,00 EUR, jo pie šo izdevumu rašanās nav vainojams atbildētājs.

[8] Prasītājs prasības pieteikumā pieteicis prasījumu par līgumsoda 1`828,13 EUR piedziņu.

Līgumsods pamatots kā minimālā nomas maksa par līguma pārtraukšanu pirms termiņa par laiku no 2024. gada 20. februāra līdz 2024. gada 30. septembrim, ko pamato ar Vispārējo noteikumu 9.4. punktu.

No 2024. gada 12. februāra paziņojuma redzams, ka atbildētājs vienpusēji atkāpies no ilgtermiņa nomas līguma un līgums lauzts ar 2014. gada 7. februāri, kad puses parakstīja nodošanas-pieņemšanas aktu.

Līguma vispārīgo noteikumu 1.1. punktā noteikts, ka līguma pirmstermiņa izbeigšanas līgumsods ir līgumsods ko nomnieks maksā iznomātājam, ja nomnieks vienpusēji atkāpjas no līguma pirms minimālā nomas termiņa, vai ja iznomātājs vienpusēji atkāpjas no līguma pirms minimālā nomas termiņa sakarā ar to, ka nomnieks nav pildījis līguma noteikumus.

Tiesa atzīst, ka līgumsodam konkrētajā gadījumā galvenokārt piemīt sodīšanas funkcija par līgumā noteikto pienākumu neizpildi.

Līguma vispārīgo noteikumu 9.6. punkts paredz nomniekam tiesības atkāpties no līguma pirms termiņa, 30 (trīsdesmit) dienas iepriekš rakstveidā informējot par to iznomātāju. Ja nomnieks vienpusēji atkāpjas no līguma pirms minimālā nomas termiņa, nomniekam ir pienākums samaksāt iznomātājam līgumsodu – atlikušā minimālā nomas termiņa apmērā, kā arī pienākums samaksāt atlikušo nesamaksāto nomas noformēšanas komisiju.

[8.1] Civillikuma 1724.^{1} pants noteic, ka tiesa samazina pieprasīto līgumsodu līdz saprātīgam apmēram, ja tas ir pārmērīgs, salīdzinot ar neizpildīšanas vai nepienācīgas izpildīšanas radīto zaudējumu vai ņemot vērā citus apstākļus. Ja līdzēji vienojušies, ka līgumsoda samaksa atsvabina šā soda cietēju no procentiem un augļiem, kas no viņa pienākas, kā arī zaudējumu atlīdzības, tad samazinātā līgumsoda apmērs nedrīkst būt mazāks par otram līdzējam nodarītajiem zaudējumiem.

Judikatūrā vairākkārt norādīts, ka jautājums par līgumsoda taisnīgumu un samērīgumu izlemjams pēc tiesas ieskata saskaņā ar Civilprocesa likuma 5. pantā norādīto taisnības apziņu un vispārējiem tiesību principiem (*sk. Senāta 2004. gada 22. septembra spriedums lietā Nr. SKC-441, Senāta 2008. gada 14. maija spriedums lietā Nr. SKC-212, Senāta 2009. gada 20. maija spriedumu lietā Nr. SKC-161*).

Līgumā noteiktais līgumsods atzīstams par nesamērīgu, jo kopējais par minimālo nomas termiņu 18 mēnešiem līgumsoda apmērs uz nomas līguma noslēgšanas brīdi ir 4`446,90, kas ir 90,75 % no transportlīdzekļa vērtības 4`900,00 EUR.

Līguma nosacījumi par nesamērīga līgumsoda apmēra pielīgšanu nav uzskatāmi par atbilstīgiem labticīguma prasībām. Lietā nav nedz minēti apsvērumi nedz iesniegti pierādījumi, kas apstiprinātu, ka prasītājam nebija iespējams iznomāt tālāk atgriezto transportlīdzekli, kam par vainu bija nomas līguma pirmstermiņa izbeigšana, kas norāda, ka šajā gadījumā prasītājs nav rīkojies kā krietns un rūpīgs saimnieks un daļa vainas par to, ka augļus nesošā lieta netika izmantota saskaņā ar paredzēto izmantošanas mērķi, guļ arī uz prasītāja. Tāpat nav konstatēts, ka prasītājam tādēļ būtu radušies kādi konkrēti zaudējumi. Tiesas ieskatā līgumsodam jāatbilst ekonomiskās ekvivalences, saprātīguma un samērīguma principam, kā arī jābūt balstītam uz objektīviem apstākļiem.

[8.2] Civillikuma 1716. panta pirmajā daļā noteikts, ka līgumsods ir pametums, ko kāda persona uzņemas ciest sakarā ar savu saistību neizpildi vispār, nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā).

Savukārt Civillikuma 1716. panta trešā daļa noteic, ka līgumsods par saistību nepienācīgu izpildi vai neizpildīšanu īstā laikā (termiņā) var tikt noteikts pieaugošs, taču kopumā ne vairāk par 10 procentiem no pamatparāda vai galvenās saistības apmēra.

Tādējādi līgumsods par līguma pirmstermiņa izbeigšanu ir samazināms līdz 490,00 EUR, proti, līdz 10 % apmēram no nomas transportlīdzekļa vērtības uz tā iegādes brīdi 4`900,00 EUR. Šādu līgumsoda apmēru tiesa uzskata par taisnīgu un samērīgu konkrētas lietas apstākļiem. Savukārt prasība daļā par līgumsoda 1`338,13 EUR piedziņu ir noraidāma.

[9] Prasītājs lūdzis piedzīt līgumsodu 22,34 EUR par nomas maksas maksājumu kavēšanu.

Līguma Vispārīgo noteikumu 8.3. punktā noteiktas prasītāja tiesības aprēķināt nokavējuma procentus 0,5 % apmērā no nomas maksājuma kavētās summas par katru kavēto dienu.

Civillikuma 1756. pants noteic, ka pienākums maksāt procentus pamatojas vai nu uz tiesisku darījumu, vai uz likumu, bet minētā likuma 1757. pants noteic, ka nolīgstot procentus, jānoteic to apmērs. Savukārt Civillikuma 1759. panta 1.punkts noteic, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata, šādos gadījumos: 1) par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem.

Lietā nav strīda, ka atbildētāja kavēja līgumā noteiktos maksājumus.

Prasītājs lūdzis piedzīt līgumsodu nevis nokavējuma procentus.

Līdz ar to no atbildētāja prasītāja labā piedzenams līgumsods par nomas maksas maksājumu kavēšanu 22,34 EUR par laiku no 2024. gada 21. janvāra līdz 2024. gada 7. februārim.

[10] Prasības pieteikumā norādīts, ka atbildētājs informējis prasītāju, ka nevarēs nodot transportlīdzekli prasītājam, līdz ar ko prasītāja pārstāvis pēc transportlīdzekļa ieradās ar evakuatoru un par transportēšanu radušās izmaksas 60,50 EUR apmērā, ko apliecina prasības pieteikumam pievienots /Nosaukums B/ 2024. gada 8. februāra rēķins Nr. GWP-24033.

Atbilstoši Līguma 9.3.2. un 9.7. punktam atbildētājam līguma izbeigšanas gadījumā ir pienākums atgriezt prasītājam transportlīdzekli tā norādītā vietā.

No lietas materiāliem secināms, ka atbildētājs pats nav atgriezis transportlīdzekli norādītajā vietā, līdz ar to transportlīdzekļa atgriešanu ir veicis pats prasītājs.

Ievērojot norādīto prasītājam radušies pamatoti izdevumi 60,50 EUR par transportlīdzekļa evakuēšanu, kas piedzenami no atbildētāja par labu prasītājam.

[11] Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst, ka no atbildētāja ir pamats piedzīt automašīnas nomas maksas parādu 395,20 EUR par laiku no 2023. gada 20. decembra līdz 2024. gada 7. februārim, komisijas maksas parādu 423,06 EUR par laiku no 2023. gada 3. maija līdz 2029. gada 3. februārim, parādu par transportlīdzekļa transportēšanas izdevumiem 60,50 EUR, līgumsodu par līgumā noteikto maksājumu kavējumu 22,34 EUR par laiku no 2024. gada 21. janvāra līdz 2024. gada 7. februārim un līgumsodu par līguma pārtraukšanu pirms minimālā nomas termiņu 490,00 EUR, kopā 1`391,10 EUR.

Tiesa atzīst, ka prasība ir noraidāma daļā par transportlīdzekļa atlikušās vērtības parāda piedziņu 1`989,58 EUR, noraidāma daļā par līgumsoda piedziņu par līguma pārtraukšanu pirms minimālā nomas termiņa 1`338,13 EUR apmērā un daļā par transportlīdzekļa vērtēšanas izdevumu 35,00 EUR piedziņu.

Izskatot lietu tiesa ir vadījusies no Patērētāju tiesību aizsardzības likuma 6. panta, kā arī ņēmusi vērā judikatūrā nostiprinātās atziņas, ka tiesas pienākums ir vērtēt līguma noteikumu netaisnīgumu, ja kāds no līgumslēdzējiem atzīstams par patērētāju, neatkarīgi no tā, vai celta pretprasība *(skat., piemēram, Augstākās tiesas Civillietu departamenta 2016. gada 15. decembra sprieduma lietā SKC–383/2016 (C30665112) 12. punktu, Senāta 2016. gada 3. marta sprieduma lietā SKC–94/2016 (C31411011) 8.2. punktu, 2015 .gada 30. decembra sprieduma lietā SKC–241/2015 (C32267811) 6. punktu, 2015. gada 16. oktobra sprieduma lietā SKC–200/2015*

(C32246711) 7.4. punktu, 2017. gada 6. jūlija sprieduma lietā SKC-204/2017 (C12143212) 8. punktu, 2020. gada 15. decembra sprieduma lietā C30478218, SKC-693/2020 7. punktu).

[12] Saskaņā ar Civillikuma 1759. pantu procenti jāmaksā arī bez noteiktas norunas uz likuma pamata šādos gadījumos: 1) par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem. Saskaņā ar Civillikuma 1765. panta pirmās daļas noteikumiem gadījumā, ja likums nosaka aprēķināt likumiskos procentus, tas ir, seši procenti no simta gadā.

Ievērojot minētās likuma normas, saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. pantu un Senāta 2024. gada 13. jūnija sprieduma 10. punktā norādīto lietā Nr. SKC-53/2024, tiesa atzīst prasītāja tiesības saņemt likumiskos sešus procentus gadā no visas piedzītās summas par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles noslēguma dienai), ievērojot Civillikuma 1763. pantu, ka procentu pieaugums apstājas, kad vēl nesamaksāto procentu daudzums sasniedzis kapitāla lielumu.

[13] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu no atbildētāja par labu prasītājam ir piedzenami tiesas izdevumi – proporcionāli tiesas apmierināto prasījumu apmēram.

Ievērojot, ka prasība apmierināta daļēji, piedzenot 1`391,10 EUR, kas ir 29,26 % no sākotnējās prasības summas 4`753,82 EUR, valsts nodeva piedzenama 140,10 EUR apmērā (29,26 % no 478,82 EUR).

Prasības pieteikumā norādīts, ka prasītājam radušies izdevumi par advokāta sniegto juridisko palīdzību 145,20 EUR apmērā.

Prasītājam lietā juridisko palīdzību sniegusi zvērināta advokāte Annija Švemberga – Streikiša, ko apliecina orderis Nr. 214/2024. Advokāta izdevumu pamatošanai iesniegts 2024. gada 29. marta rēķins Nr. 388/03/2024.

Atbilstoši Civilprocesa likuma 44. panta otrajā daļā noteikts, ka ar lietas vešanu saistītos izdevumus piespriež no atbildētāja par labu prasītājam, ja viņa prasījums ir apmierināts pilnīgi vai daļēji, (..).

Civilprocesa likuma 44.panta pirmās daļas 1.punkta “a” apakšpunktā noteikts, ka ar lietas vešanu saistītie izdevumi ir atlīdzināmi šādos apmēros: 1) izdevumi advokāta palīdzības samaksai: prasībās, kurām ir mantisks raksturs un kurās prasības summa nesniedz 8 500 *euro*, — to faktiskajā apmērā, tomēr ne vairāk par 30 procentiem no prasījumu apmierinātās daļas.

Civilprocesa likuma 44. panta pirmajā1 daļā noteikts, ka par šā panta pirmās daļas 1. punktā minēto atlīdzināmo izdevumu faktisko apmēru uzskata gan izdevumus, kuri jau ir samaksāti, gan izdevumus, par kuriem saskaņā ar advokāta un puses vienošanos par juridiskās palīdzības sniegšanu ir izrakstīts rēķins.

Civilprocesa likuma 44. panta ceturtajā daļā noteikts, ja prasība ir izskatīta tikai pirmās instances tiesā, atlīdzināmie izdevumi advokāta palīdzības samaksai nedrīkst pārsniegt 50 procentus no šā panta pirmajā daļā noteiktā maksimālā atlīdzības apmēra.

Ievērojot norādīto no atbildētāja par labu prasītājam piedzenami ar lietas vešanu saistītie izdevumi par juridiskās palīdzības saņemšanu faktiskajā apmērā 145,20 EUR.

[13.1] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 195. panta pirmo daļu, taisot spriedumu par naudas summas piedziņu, tiesa tā rezolutīvajā daļā norāda cita starpā arī prasītāja tiesības par laiku līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt procentus, minot arī to apmēru.

Civillikuma 1759. panta 1. punkts paredz, ka procenti jāmaksā, arī bez noteiktas norunas, uz likuma pamata par katru parāda samaksas nokavējumu, kaut arī parāds pats par sevi būtu bezprocentīgs; šādus procentus sauc par nokavējuma procentiem. Atbilstoši Civillikuma 1765. panta otrajā daļā noteiktajam, likumisko procentu apmērs ir seši procenti no simta gadā.

Senāta Civillietu departamenta 2021. gada 15. decembra senatoru kopsapulces lēmumā skaidrots, ka lietas dalībniekiem, pamatojoties uz Civilprocesa likuma 195. panta pirmo daļu pienākas procenti par pamatparādu un

par citiem apmierinātajiem blakus prasījumiem, kā arī piedzītajiem tiesāšanās izdevumiem.

Ņemot vērā minēto, tiesa atzīst prasītāja tiesības līdz sprieduma izpildei (izsoles dienai) saņemt no atbildētāja likumiskos 6 % gadā no visas piedzītās summas.

[13.2] Saskaņā ar Civilprocesa likuma 204.[1] panta noteikumiem, atbildētājam nosakāms termiņš sprieduma labprātīgai izpildei 10 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā Civilprocesa likuma 41. panta pirmo daļu, 42. panta pirmo daļu, 97., 193., 204.[1], 250.[25] un 250.[27] pantu tiesa

nosprieda

prasību apmierināt daļēji.

Piedzīt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, par labu SIA "Current Auto", reģistrācijas Nr. 40203228793, automašīnas nomas maksas parādu 395,20 EUR par laiku no 2023. gada 20. decembra līdz 2024. gada 7. februārim, komisijas maksas parādu 423,06 EUR, parādu par transportlīdzekļa transportēšanas izdevumiem 60,50 EUR, līgumsodu par līgumā noteikto maksājumu kavējumu 22,34 EUR par laiku no 2024. gada 21. janvāra līdz 2024. gada 7. februārim, līgumsodu par līguma pārtraukšanu pirms minimālā nomas termiņu 490,00 EUR, tiesas izdevumus 140,10 EUR un ar lietas vešanu saistītos izdevumus par advokāta palīdzības sniegšanu 145,20 EUR, kopā piedzīt 1`676,40 EUR (viens tūkstotis seši simti septiņdesmit seši*euro* un 40 centi).

Noraidīt prasību daļā par transportlīdzekļa atlikušās vērtības parāda piedziņu 1`989,58 EUR, daļā par līgumsoda piedziņu par līguma pārtraukšanu pirms minimālā nomas termiņa 1`338,13 EUR apmērā un daļā par transportlīdzekļa vērtēšanas izdevumu 35,00 EUR piedziņu.

Par labu prasītājam piedzītās naudas samaksa veicama SIA "Current Auto", reģistrācijas Nr. 40203228793, Paysera kontā Nr. LT343500010009213839.

Atzīt SIA "Current Auto", reģistrācijas Nr. 40203228793, tiesības saņemt no /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, likumiskos nokavējuma procentus 6 % gadā no visas piedzītās summas no sprieduma spēkā stāšanas brīža līdz sprieduma izpildes dienai (izsoles dienai).

Noteikt /Persona A/, personas kods /Personas kods A/, termiņu sprieduma labprātīgai izpildei 10 (desmit) dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Spriedumu, kas sastādīts atbilstoši Civilprocesa likuma 193. pantā noteiktajam sprieduma saturam, var pārsūdzēt 20 (divdesmit) dienu laikā no sprieduma sastādīšanas un pieejamības dienas tiešsaistes sistēmā – 2026. gada 23. aprīļa, Rīgas apgabaltiesas Civillietu tiesas kolēģijā, apelācijas sūdzību iesniedzot Rīgas pilsētas tiesā, ja pastāv kāds no Civilprocesa likuma 440.[2] pantā noteiktajiem apelācijas tiesvedības ierosināšanas pamatiem.

Tiesnese Agnese Sviķe

Dokuments parakstīts ar drošu elektronisko parakstu un satur laika zīmogu.